

แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
THE OPERATIONAL GUIDELINES OF PROFESSIONAL LEARNING
COMMUNITY FOR TEACHERS IN SCHOOLS UNDER BUENGKAN
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

ณัฐพล พงษ์ถาวร¹
ชัชจรีญา ไบลี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 341 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่เป็นจริงของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้วิธีจัดลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านที่ 5 ด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ($PNI_{\text{modified}} = 0.279$)

คำสำคัญ แนวทางการดำเนินงาน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การประเมินความต้องการจำเป็น

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² รองศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Corresponding author: Email: 62120605114@udru.ac.th เบอร์โทรศัพท์ 0967963376

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the actual and expected conditions of the operational guidelines of professional learning community for teachers in schools. 2) to prioritize needs of the operational guidelines of professional learning community for teachers in schools. Under Buengkan Primary Education Service Area Office. The sample group in this research were 341 school administrators and teachers Academic Year 2020. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table. The research instruments were 5-level estimation scale questionnaires with a confidence factor of 0.97 in Phase 1 were analyzed for frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. The results were as follows.

1. The level of the actual condition of the operational guidelines of professional learning community for teachers in schools. Under Buengkan Primary Education Service Area Office was at a high level. The expected condition of the operational guidelines of professional learning community for teachers in schools. Under Buengkan Primary Education Service Area Office was at a high level.

2. Data analysis of needs in the operational guidelines of professional learning community for teachers in schools. Under Buengkan Primary Education Service Area Office. By using Priority Needs Index, the most critical need was the fifth aspect of technology and Information system ($PNI_{\text{modified}} = 0.279$)

Keywords: Operational Guidelines, Professional Learning Community, Need Assessment

1. บทนำ

“การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งความเป็นพลวัตในระยะ 15 ปีข้างหน้า (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 12) ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลและยุทธศาสตร์การพัฒนาครูจึงเป็นทั้งการพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาการเรียนการสอนทั้งยังส่งผลไปยังการพัฒนาสถานศึกษาอีกระดับ รวมไปถึงความร่วมมือในการทำงานเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ อีกทั้งรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้อันกำลังให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบันคือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อครูสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ โดยบทบาทของครูจะเปลี่ยนไปจากครูผู้สอนเป็นครูฝึกหรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ นอกจากครูแล้วผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้การสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพบปะ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งกำหนดบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 15) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่มีความสำคัญในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งในด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 26-31) พบว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูส่งผลดีต่อครูผู้สอน คือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครูเพิ่มความรูสึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้นโดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติพันธกิจอย่างเข้มแข็งครูต้องการ เรียนรู้ร่วมกันและรับผิดชอบต่อการพัฒนาของผู้เรียนโดยรวมเข้าใจเนื้อหาสาระที่ต้องการจัดให้ผู้เรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นจนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด กลไกสำคัญต่อความสำเร็จของการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ การมีชุมชนทางวิชาชีพจะช่วยส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทั้งครูผู้สอนและผู้บริหารได้ใช้หลักวิชาชีพของตนเพื่อไปปรับปรุงด้านวิธีการสอนและทักษะภาวะผู้นำ โดยการใช่วิธีศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ไตร่ตรอง การเสวนา การรับข้อมูลย้อนกลับที่แต่ละคนมีต่อกันกลับคืนมา ทุกคนต้องมาร่วมกันพิจารณาทบทวนเรื่องนโยบายและการปฏิบัติต่าง ๆ และกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ ของโรงเรียน (เสถียร อ่วมพรม, 2560, หน้า 12)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่ได้รับการประเมินภายนอก รอบสาม ประจำปีงบประมาณ 2554 จำนวน 21 แห่ง พบอุปสรรคที่สำคัญได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กขาดปัจจัยในการบริหารด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและด้านงบประมาณ โรงเรียนหลายแห่งในพื้นที่มีครูไม่ครบชั้นและสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาเอก การติดต่อประสานงานไม่ทั่วถึงเนื่องจากสภาพพื้นที่ ประสิทธิภาพของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบางโรงเรียนไม่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ โรงเรียนในโครงการพื้นที่ชุมชนน้ำยังต้องได้รับการพัฒนา

เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โรงเรียนบางแห่งประสบปัญหามลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ครูบางส่วนยังไม่ปรับพฤติกรรมการสอนและการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนขาดความตระหนักในการบริหารจัดการศึกษา (อัมพร พิณสา, 2556, หน้า 17)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ตรงตามวิชาเอก และขาดการประสานงานระหว่างครูผู้สอนในรายวิชาเดียวกัน การแก้ไขปัญหาผู้เรียนร่วมกัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อนำผลวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในดำเนินงานในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาและเป้าหมายของคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาและจัดลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของเซนจ์ (Perter M. Senge อ้างถึงใน ณรงค์ฤทธิ อินทนาม, 2553, หน้า 13-18), เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1998, p. 15) และฮอร์ด (Hord, 1997, p. 32) ดิวโฟว์ (Dufour, 2006, p. 63) โดยสรุปรายละเอียดองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม แสดงถึงการสร้างภาพอนาคตกว้าง ๆ บนพื้นฐานของแนวคิด การปฏิบัติบรรทัดฐานร่วมกันอย่างชัดเจนของผู้บริหารและร่วม โดยมีการวางเป้าหมายรวมไปถึงพันธกิจร่วมกัน 2) การเรียนรู้ ปฏิบัติ สะท้อนผลร่วมกันนั้นเป็นการศึกษาร่วมกัน หมายถึง การประยุกต์ใช้ การแบ่งปัน เทคนิค วิธีการต่าง ๆ แนวคิดทางการปฏิบัติของผู้บริหารและครูในองค์กรซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติไปในแนวทางที่ตีร่วมกันในการพัฒนาเป้าหมายขององค์กร จนนำไปสู่การร่วมกันสะท้อนผล กระบวนการที่ผู้บริหารและครูร่วมกัน อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนทนาร่วมกันถึงด้านการจัดการเรียนการสอน นำข้อมูลย้อนกลับไปยังสมาชิกทุกคนในองค์กรและมีการถ่ายทอดสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ 3) ปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างและชุมชน เป็นสถานะเชิงบวกหรือระบบที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูหรือสมาชิกในชุมชนได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งบรรยากาศในองค์กร ชุมชนกัลยาณมิตร การลดความโดดเดี่ยว การเอื้อเฟื้อไปถึงทรัพยากรเทคโนโลยีต่าง ๆ 4) การ

สนับสนุนส่งเสริมด้านภาวะผู้นำ อธิบายถึงผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครู หรือร่วมกันตัดสินใจ สนับสนุนให้ครูใช้ภาวะผู้นำ นำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันและการให้กำลังใจซึ่งกันและกันจนสามารถนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้ และการติดตามการประเมินผลการพัฒนาภาวะผู้นำแก่ครู 5) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงเครื่องมือ สภาวะ หรือปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการ PLC ที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเพิ่มสื่อที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น 6) การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั้นเป็นกระบวนการสร้างความยืดหยุ่นของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน มีวิธีที่หลากหลาย หลักสูตรที่ทันสมัย เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวัดประเมินผลที่หลากหลายโดยมีการปรับกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดได้และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการพัฒนาผู้เรียนต่อไป รวมทั้งมีการสร้างแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การประมวลและจัดเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้

นอกจากนี้ยังศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพิ่มเติม สามารถสรุปได้ดังนี้ กัสมีสท์ อาแด (2561, หน้า 67-82) สรุปองค์ประกอบสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพออกเป็นองค์ประกอบ 3 ระดับได้แก่ 1) ระดับศักยภาพของบุคคล ระดับศักยภาพระหว่างบุคคล และระดับศักยภาพขององค์กร คือ ระดับศักยภาพของบุคคล ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1.1) การสร้างความรู้อย่างกระตือรือร้นและไตร่ตรอง 1.2) ความทันสมัยและความเป็นปัจจุบัน 2) ระดับศักยภาพระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 2.1) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2.2) การเรียนรู้ร่วมกัน ของสมาชิกในองค์กรในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.3) การแบ่งปันแนวปฏิบัติ เป็นการเผยแพร่แนวคิดและวิธีการระหว่างเพื่อนครูในการพัฒนาผู้เรียนและการปฏิบัติของครู 2.4) การร่วมกันสะท้อนผลเป็นการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์จากเพื่อนร่วมงาน 3) ระดับศักยภาพขององค์กร ประกอบด้วย 3.1) โครงสร้างทรัพยากรและระบบขององค์กรที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของบุคคลและการเรียนรู้ร่วมกัน 3.2) ความสัมพันธ์และบรรยากาศขององค์กรเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้การส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก 3.3) การสนับสนุนด้านภาวะผู้นำเป็นการสนับสนุนจากผู้บริหารในการส่งเสริมภาวะผู้นำให้อำนาจแก่ทีมและการตัดสินใจและสร้างแรงผลักดันให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

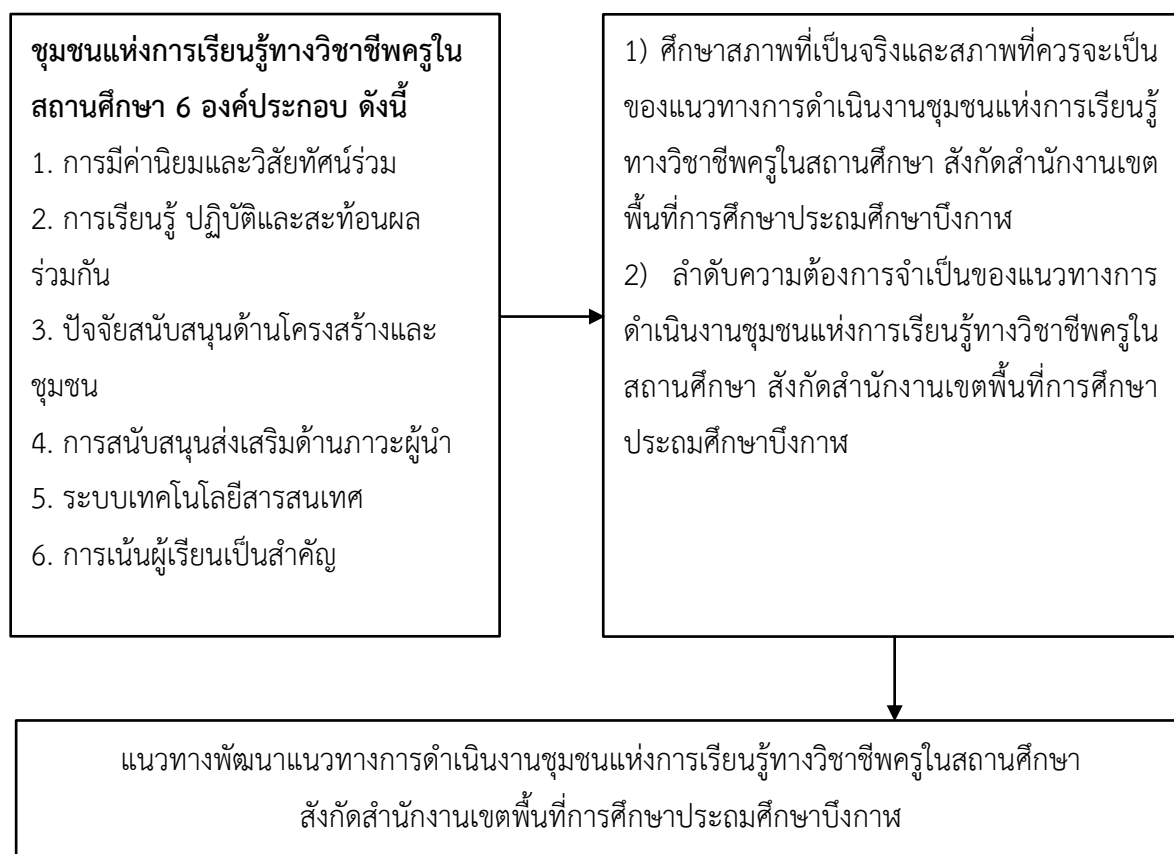
ณรงค์ฤทธิ์ อินทะนาม (2553, หน้า 112) ได้ศึกษาองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือร่วมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติ และการสะท้อนผลการปฏิบัติ

กรองกาญจน์ นาแพร์ (2560, หน้า 88-90) ได้ศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วยระบบสนับสนุนโรงเรียน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำกัลยวิสัยทัศน์และค่านิยมหลักและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วยการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการ

เรียนและการนิเทศการศึกษาและการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานระบบสนับสนุนโรงเรียนภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วมวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยร่วมกัน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามแนวคิดของปีเตอร์ เอ็ม เซนจ์ (Perter M. Senge, 1997, p. 13) เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1998, p. 15), ฮอร์ด (Hord, 1997, p. 32) ดิวโฟว์ (Dufour, 2010, p. 63) และงานวิจัยต่าง ๆ สันเคราะห์องค์ประกอบแห่งของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้เป็น ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,979 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง

ของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 27) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ในแต่ละอำเภอใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) และใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 25 คนและครูผู้สอน จำนวน 316 รวมทั้งหมดจำนวน 341 คน

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ในระยะที่ 1 และระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) ในระยะที่ 2

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ผลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และใช้ค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ตามลำดับ โดยเกณฑ์ในการแปลความหมายสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา ได้ปรับการกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความตามระดับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 121) ไว้ดังนี้

4.51–5.00	มีสภาพที่เป็นอยู่ ระดับมากที่สุด
3.51–4.50	มีสภาพที่เป็นอยู่ ระดับมาก
2.51–3.50	มีสภาพที่เป็นอยู่ ระดับปานกลาง
1.51–2.50	มีสภาพที่เป็นอยู่ ระดับน้อย
1.00–1.50	มีสภาพที่เป็นอยู่ ระดับน้อยที่สุด

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพ ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการของแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จะต้องพิจารณาทั้งด้านความเที่ยงและความตรงและต้องมีการตรวจสอบคุณภาพองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดลำดับที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ (Dual-response format) วิธี Priority Needs Index (PNI) (สุวิมล ว่องวานิช, 2560, หน้า 279)

ข้อมูลจากตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบความเรียงและหาค่าความถี่ของแบบสัมภาษณ์ที่มีความคิดเห็นคล้ายหรือใกล้เคียงกันในแล้วสรุปใหม่เป็นหมวดหมู่เดียวกัน

6. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม งานวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม งานวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (n = 341)	ร้อยละ (100.00)
1. ตำแหน่งงาน		
ผู้บริหารโรงเรียน	25	7.30
ครูผู้สอน	316	92.70

สถานภาพ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (n = 341)	ร้อยละ (100.00)
2. ประสบการณ์ปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	190	55.72
10 – 20 ปี	102	29.91
มากกว่า – 20 ปี	49	14.37
3 ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	97	28.40
ขนาดกลาง	207	60.70
ขนาดใหญ่	37	10.90

ข้อมูลจากตาราง 1 พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 341 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 25 คน (ร้อยละ 7.30) ครูผู้สอน 316 คน (ร้อยละ 92.70) ด้านประสบการณ์ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 190 คน (ร้อยละ 55.70) รองลงมา มีประสบการณ์ปฏิบัติงานระหว่าง 10-20 ปี จำนวน 102 คน (ร้อยละ 29.91) และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน (ร้อยละ 14.37) ตามลำดับ ด้านขนาดสถานศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรในขนาดสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 97 คน (ร้อยละ 28.40) สถานศึกษาขนาดกลาง 207 (ร้อยละ 60.70) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 37 คน (ร้อยละ 10.9)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความสำคัญของสภาพที่เป็นจริงของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ โดยภาพรวม

แนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา	D			I			PNI	อันดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
ด้านที่ 1 ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม	3.57	0.70	มาก	4.34	0.67	มาก	0.216	5

แนวทางการดำเนินงานชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ในสถานศึกษา	D			I			PNI	อันดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
ด้านที่ 2 ด้านการเรียนรู้ ปฏิบัติ และสะท้อนผลร่วมกัน	3.57	0.63	มาก	4.40	0.66	มาก	0.232	3
ด้านที่ 3 ด้านปัจจัยสนับสนุนด้าน โครงสร้างและชุมชน	3.64	0.59	มาก	4.43	0.61	มาก	0.217	4
ด้านที่ 4 ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมด้านภาวะผู้นำ	3.63	0.63	มาก	4.49	0.60	มาก	0.237	2
ด้านที่ 5 ด้านระบบเทคโนโลยี และสารสนเทศ	3.51	0.60	มาก	4.49	0.65	มาก	0.279	1
ด้านที่ 6 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	3.72	0.63	มาก	4.50	0.62	มากที่สุด	0.210	6
โดยรวม	3.61	0.63	มาก	4.44	0.64	มาก	0.232	-

ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่า สภาพที่เป็นจริงของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านที่ 6 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.63) ด้านที่ 3 ด้านปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างและชุมชน โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.59) ด้านที่ 4 ด้านการสนับสนุนส่งเสริมด้านภาวะผู้นำ โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.63) ด้านที่ 1 ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.70) ด้านที่ 2 ด้านการเรียนรู้ ปฏิบัติและสะท้อนผลร่วมกัน โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่ 5 ด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.60)

สภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านที่ 6 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.62) ด้านที่ 5 ด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ โดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. =

0.65) ด้านที่ 4 ด้านการสนับสนุนส่งเสริมด้านภาวะผู้นำ โดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.60) ด้านที่ 3 ด้านปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างและชุมชน โดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.61) ด้านที่ 2 ด้านการเรียนรู้ ปฏิบัติและสะท้อนผลร่วมกัน โดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.67)

การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จะต้องพิจารณาทั้งด้านความเที่ยงและความตรงและต้องมีการตรวจสอบคุณภาพองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดลำดับที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ (Dual-response format) วิธี Priority Needs Index (PNI) (สุวิมล ว่องวานิช, 2560, หน้า 279) ผลการวิจัยพบว่า มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.210-0.279 เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรกได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านที่ 5 ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมมีค่า ($PNI_{modified} = 0.279$) ลำดับที่ 2 ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กรมีค่า ($PNI_{modified} = 0.237$) ลำดับที่ 3 ด้านที่ 2 ด้านการเรียนรู้ ปฏิบัติและสะท้อนผลร่วมกัน ($PNI_{modified} = 0.232$) ลำดับที่ 4 ด้านที่ 3 ด้านปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างและชุมชน มีค่า ($PNI_{modified} = 0.217$) ลำดับที่ 5 ด้านที่ 1 ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม มีค่า ($PNI_{modified} = 0.215$) ส่วนข้อที่มีค่า $PNI_{modified}$ น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่ 6 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($PNI_{modified} = 0.210$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบความเรียงและหาค่าความถี่แสดงรายชื่อที่มีความคิดเห็นคล้ายหรือใกล้เคียงกันในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านที่ 1 ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันสร้างแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน ร้อยละ 20.13 ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องปรับวิสัยทัศน์ให้เข้ากับบริบททางการศึกษาที่ทันสมัยและยึดกับบริบทของชุมชน ร้อยละ 33.77 ผู้บริหารและครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวิสัยทัศน์ ค่านิยม บรรทัดฐานรวมถึงการวางเป้าหมายที่ชัดเจน ร้อยละ 16.88 ผู้บริหารและครูต้องรับฟังความคิดเห็นและแนวทางที่สมาชิกในองค์กรเสนอเพื่อการปรับปรุง และพัฒนาชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร้อยละ 29.22 ด้านที่ 2 ด้านการเรียนรู้ ปฏิบัติและสะท้อนผลร่วมกัน ผู้บริหารและครูควรมีร่วมกันศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และปฏิบัติไปในทางเดียวกัน ร้อยละ 24.53 ผู้บริหารและครูควรสร้างแนวทางการปฏิบัติการณ์ในบันทึกข้อมูลและการสะท้อนกลับข้อมูลอย่างเป็นระบบ ร้อยละ 14.47 ผู้บริหารและครูควรสะท้อนและประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 49.06 ผู้บริหารและครูควรแบ่งปันประสบการณ์ของสมาชิก

ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ร้อยละ 11.95 ด้านที่ 3 ด้านปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างและชุมชน ควรจัดกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเป็นภาคเรียนหรือปีการศึกษา ร้อยละ 13.79 ควรหมั่นสร้างบรรยากาศเชิงบวกในชุมชนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ร้อยละ 27.59 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หรือเครือข่าย เช่น วันเปิดบ้านทางวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานทางวิชาการประจำปี การประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับเครือข่ายเป็นต้น ร้อยละ 17.24 ควรกำหนดแผนงานให้ครูมีการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ภาคเรียน เช่น การอบรม การส่งผลงานเข้าประกวด 13.79 ควรจัดบรรยากาศในการทำงานให้บรรยากาศอบอุ่นอยู่เหมือนพี่เหมือนน้องเพื่อให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 27.59 ด้านที่ 4 ด้านการสนับสนุนส่งเสริมด้านภาวะผู้นำ ควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นทางวิชาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ ร้อยละ 20.00 ควรให้สถานศึกษาจัดอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้และชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ร้อยละ 32.50 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออกเพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 30.00 ผู้บริหารต้องให้กำลังใจครูและเพื่อนสมาชิกในชุมชนอย่างสม่ำเสมอในการเรียนรู้และพัฒนาทางวิชาชีพครู ร้อยละ 17.50 ด้านที่ 5 ด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ผู้บริหารและครูหมั่นศึกษา เรียนรู้และนำเทคโนโลยี รวมถึงนวัตกรรมใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ร้อยละ 4.26 ผู้บริหารเรียนรู้การใช้งานอินเทอร์เน็ตพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อ application ใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ทางการศึกษาและผู้เรียน ร้อยละ 18.44 ผู้บริหารและครูควรจัดระบบสารสนเทศให้เป็นระบบ และสามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 21.28 สถานศึกษาควรลดทรัพยากรที่สิ้นเปลืองเช่นกระดาษ และหันมาใช้เทคโนโลยีในการ เรียนรู้ ปฏิบัติ ผลิต และเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทางการศึกษา เพื่อความสะดวกและรวดเร็วและไม่ทำสิ้นเปลืองทรัพยากรในสถานศึกษาและทรัพยากรธรรมชาติโลก ร้อยละ 39.01 สถานศึกษาควรจัดอบรมเพื่อให้สมาชิกในชุมชนที่ไม่มีเชื้อชาติและชาติพันธุ์เข้าใจในการใช้งานเครื่องมือสื่อสาร เทคโนโลยีและสารสนเทศออนไลน์มากขึ้น ร้อยละ 17.02 ด้านที่ 6 การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารและครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทางการศึกษา ร้อยละ 19.18 ผู้บริหารและครูต้องศึกษา เรียนรู้ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 50.68 สถานศึกษาต้องเป็นแหล่งสร้างและผลิตผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้และเหมาะสมกับยุคสมัยและความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ 5.48 สถานศึกษาควรนำเอาข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบุคคลและทันสมัย ร้อยละ 24.66 ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะทั้ง 6 ด้าน ไปสร้างเป็นแนวคำถามเพื่อใช้ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการพัฒนาทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ในระยะที่ 2 ต่อไป

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา เรื่อง ทางการพัฒนาพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งพบประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากมีทั้งหมด 6 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 6 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้บริหารและครูต้องสร้างความยืดหยุ่นของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน มีวิธีที่หลากหลายหลักสูตรที่ทันสมัย เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวัดประเมินผลที่หลากหลายโดยมีการปรับกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดได้และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการพัฒนาผู้เรียนต่อไป รวมทั้งมีการสร้างแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การประมวลและจัดเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dufour (2010, pp. 11-14) การเน้นผลลัพธ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเน้นผลลัพธ์ คือ การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญการประเมินถือเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการปรับกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดได้และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการพัฒนาผู้เรียนต่อไป วิจารย์ พานิช (2554, หน้า 12-17) กล่าวไว้ว่า เน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ใช่เรียนเพื่อรู้ การสร้างกระบวนการวัดเพื่อตัดสินความเคลื่อนไหว ทำความเข้าใจเรื่องที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้า ซึ่งโรงเรียนควรวัดที่ผลการเรียนของนักเรียนเวลาเรียนของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้แบบลงมือทำพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

สภาพที่ควรจะเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมากทั้งหมด 5 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 6 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเกิดกระบวนการสร้างความยืดหยุ่นของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน มีวิธีที่หลากหลาย หลักสูตรที่ทันสมัย เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวัดประเมินผลที่หลากหลายโดยมีการปรับกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดได้และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการพัฒนาผู้เรียนต่อไป รวมทั้งมีการสร้างแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การประมวลและจัดเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2554, หน้า 89-105) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน โดยเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ไม่ใช่ เรียนเพื่อรู้ การสร้างกระบวนการวัดเพื่อตัดสินความเคลื่อนไหว ทำความเข้าใจเรื่องที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดตัวชี้วัด

ความก้าวหน้า ซึ่งโรงเรียนควรวัดที่ผลการเรียนของนักเรียนเวลาเรียนของผู้เรียน เป็นการเรียนแบบลงมือทำพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากนี้ยังต้องมีตัวชี้วัดความก้าวหน้าของพฤติกรรมครู เช่น การแบ่งเวลาการทำงานครูระหว่างเตรียมออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันเป็นที่การทำหน้าที่โค้ช หรือผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน การชวนนักเรียนทบทวนบทเรียน

2. การวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการเรียงลำดับค่า PNI_{modified} รายด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า มีความสำคัญเรียงตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ด้านที่ 5 ด้านระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาเกิดสภาวะ มีเครื่องมือ หรือปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการ PLC ที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และเพิ่มการสื่อที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของกัสมัสส์ อาแด (2561, หน้า 67-82) กล่าวถึงระดับศักยภาพขององค์กร ประกอบด้วย ปัจจัยทางโครงสร้างทางสังคมที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคคลด้วยศักยภาพระหว่างบุคคล คือ โครงสร้างทรัพยากรและระบบขององค์กรที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของบุคคลและการเรียนรู้ร่วมกันเช่นการจัดสรรเวลาสถานที่ในการพบปะการกำหนดโครงสร้างที่เอื้อต่อการทำหน้าที่การสอนร่วมกันทรัพยากรเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้

ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 6 ด้านการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอาจเป็นเพราะสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

8.1 ควรนำรูปแบบแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูทั้ง 6 ด้านไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ความเหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาของตนเอง

8.2 ควรมีการศึกษาปัญหาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อนำผลมาพัฒนาให้การบริหารองค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กัสมัสส์ อาแด. (2561). *การพัฒนาารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือร่วมพลังในโรงเรียนประถมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรองกาญจน์ นาแพร่. (2560). *การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2553). *การพัฒนาหลักเทียบสําหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน*.
ดุชนิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล. ส. เจริญ
การพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2560). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการขับเคลื่อน
กระบวนการ PLC ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษาสำหรับศึกษานิเทศก์*.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12
(พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ.
- เสถียร อ่วมพรม. (2560). *แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. อุทัยธานี: ชมรมเด็ก.
- อัมพร พิณะสา. (2556). *รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ. หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ,
สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. สำนักปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ.*
- Dufour, R., Dufour, R., Eaker, R., & Many, T. (2006). *Learning by doing: A handbook for
Professional learning communities at work*. Bloomington, IN: Solution Tree.
- DuFour, R., DuFour, R. B., Eaker, R. E., & Many, T. W. (2010). *Collaborative teams in
professional learning communities at work: Learning by doing*. Solution Tree Press.
- Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities : Communities of continuous
inquiry and improvement*. Austin, TX: Southwest Educational Development
Laboratory.
- Segiovani (1998). *Leadership as pedagogy capital development and school effectiveness*.
International Journal of Leadership in Education, 1(1), 37-46.
- Senge, Peter M. (1997). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of The Learning Organization*.
New York: Doubleday, 1990.